

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 168/04-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2004, v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Mazáka a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti JUDr. J. M. a A. M., obaja bytom Ž. n/H., zastúpených advokátkou JUDr. L. P., so sídlom K., vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 138/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. J. M. a A. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 138/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 138/99 konal bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. J. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. A. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. JUDr. J. M. a A. M. p r i z n á v a úhradu trov konania spolu 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť na účet advokátky JUDr. L. P. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 7. apríla 2004 doručené podanie JUDr. J. M. a A. M., obaja bytom Ž. n/H. (ďalej len „sťažovatelia“) označené ako „*Sťažnosť pre porušovanie základného práva podľa čl. 127 Ústavy SR*“. Pretože podanie neobsahovalo všetky náležitosti predpísané zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd vyzval sťažovateľov, aby doplnili svoje podanie.

Sťažovatelia doplnili svoje podanie listom doručeným ústavnému súdu 17. mája 2004, ku ktorému priložili aj splnomocnenie na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. L. P., so sídlom K..

Z obsahu podania a jeho doplnenia vyplýva, že ide o sťažnosť, v ktorej sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 138/99.

Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, že okresnému súdu bol 29. marca 1993 odstúpený návrh ich nebohého syna na vydanie platobného rozkazu proti odporcovi ESPO, družstvo pre sprostredkovanie a predaj, Cukrová 14, Bratislava (ďalej len „odporca“), na zaplatenie 50 000 Sk s príslušenstvom (z dôvodu neuhradenia faktúry za poskytnuté právne služby). Po smrti svojho syna sťažovatelia ako jeho zákonní dedičia podaním zo 14. mája 1997 oznámili okresnému súdu záujem pokračovať v súdnom spore. Okresný súd vyzval sťažovateľov na doplnenie návrhu o presné označenie odporcu a následne uznesením sp. zn. 24 Cb 614/95 z 23. júla 1999 konanie zastavil. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave, ktorý uznesením č. k. 28 Cob 218/99-42 z 29. septembra 1999 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

Dňa 20. novembra 1999 sťažovatelia podali okresnému súdu nový návrh na vydanie platobného rozkazu proti odporcovi na zaplatenie 50 000 Sk s príslušenstvom, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 8 C 138/99. Sťažovatelia uvádzajú, že o návrhu okresný súd do podania sťažnosti ústavnému súdu nerozhodol, z čoho vyvodzujú porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vo veci ich sťažnosti prijal nasledovné rozhodnutie:

„Ústavná sťažnosť navrhovateľov je dôvodná. Porušovateľ Okresný súd Bratislava V. svojou nečinnosťou a prietiahmi porušil právo sťažovateľov na prejednanie podaného návrhu od 29. 3. 1993 do podania sťažnosti. Ústavný súd priznáva sťažovateľom nárok na primerané finančné odškodnenie v čiastke 163 000,- Sk (z toho 50 000,- Sk istina, 2 000,- Sk poplatky a úrok za 12 rokov vo výške 111 000,- Sk) za roky nečinnosti a zbytočných prietahov vzhľadom na pravdepodobnú nevyhnutnosť podlžnosti.“

V záujme posúdenia opodstatnenosti sťažnosti ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti požiadal predsedu okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti a predloženie súdneho spisu sp. zn. 8 C 138/99.

Vo vyjadrení predsedu okresného súdu sa okrem iného uvádza:

„Neúplný návrh na začatie konania bol podaný na Okresný súd Bratislava I dňa 29. 1. 1999 bez uhradenia súdneho poplatku splatného s podaním návrhu podľa zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom znení. Vec bola pridelená JUDr. T. K., ktorá dňa 6. 12. 1999 požiadala o pripojenie spisu sp. zn. 24 Cb 614/95. Spis bol zapožičaný dňa 10. 12. 1999.

Navrhovatelia v 1. a 2. rade dňa 15. 12. 1999 doručili súdu výpis. Na základe výzvy konajúcej sudkyne z dňa 13. 12. 1999 boli navrhovatelia vyzvaní na oznámenie spisovej značky dedičského konania po zomrelom JUDr. J. M.. Dňa 7. 2. 2000 navrhovatelia doručili súdu oznámenie a sudkyňa dňa 9. 2. 2000 požiadala Okresný súd Bratislava II o zapožičanie spisu sp. zn. D 146/97, Dnot 50/97. Dňa 22. 2. 2000 Okresný súd Bratislava II oznámil, že uvedený dedičský spis sa na ich súde nenachádza. Na zapožičanie spisu bol vyzvaný Okresný súd Bratislava V dňa 24. 2. 2000. Listom doručeným súdu dňa 3. 3. 2000 bolo oznámené, že predmetný spis nie je možné zapožičať z dôvodu, že sa nachádza u súdneho komisára.

V súlade s Rozvrhom práce na rok 2000 bola predmetná vec Dodatkom č. 9 dňa 30. 11. 2000 s účinnosťou od 1. 2. 2000 pridelená na rozhodnutie JUDr. B. B.. Sudkyňa dňa 17. 1. 2001 dala pokyn civilnej kancelárii na doručenie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku v súlade so zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení noviel. Súdny poplatok bol zaplatený dňa 20. 2. 2001. Zároveň dňa 18. 5. 2001 požiadala opätovne o zapožičanie spisu sp. zn. D 146/97, Dnot 50/97 Okresný súd Bratislava V a vyzvala navrhovateľov na špecifikáciu návrhu v časti týkajúcej sa úrokov a označenia obdobia pod hrozbou zastavenia konania. Navrhovatelia výzvu súdu prevzali 30. 5. 2001, ale návrh nedoplnili a neopravili. Dňa 8. 6. 2001 Okresný súd Bratislava V oznámil, že dedičský spis sa nachádza na Okresnom súde Bratislava II a z uvedeného dôvodu nie je možné ho zapožičať.

Podľa platného Rozvrhu práce na rok 2004 bola predmetná vec pridelená na prejednanie sudcovi tunajšieho súdu JUDr. I. Š. dňa 22. 1. 2004. Sudkyňa opakovane žiadala o pripojenie dedičského spisu a vec predložila vyššiemu súdnemu úradníkovi na vyhotovenie opätovnej výzvy pre navrhovateľov na špecifikáciu petitu návrhu v časti týkajúcej sa úrokov s tým, aby uviedli či sa jedná o úroky z omeškania, v akej výške a za aké obdobie. Zároveň vyzvala navrhovateľov na predloženie dokladu o nadobudnutí dedičstva k uplatnenej pohľadávke. Navrhovatelia túto opakovanú výzvu súdu pod hrozbou odmietnutia podania podľa ust. § 43 ods. 2 O. s. p. (uznesenie sp. zn. 8 C 138/99-18 zo dňa 17. 2. 2004) prevzali dňa 30. 3. 2004... Dňa 6. 4. 2004 navrhovatelia návrh doplnili a pripojili osvedčenie o dedičstve. Sudkyňa vo veci rozhodla platobným rozkazom sp. zn. 8 C 138/99-24 zo dňa 7. 4. 2004. Poukazujúc na prehľad vykonaných úkonov a s poukazom na skutočnosť, že navrhovatelia neposkytli súčinnosť a boli v konaní napriek dvom výzvam nečinní dovoľujem si Vás požiadať, ctený Ústavný súd, aby ste v prípade, ak dospejete k záveru, že bolo porušené ústavné právo účastníka na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zvažili, či priznáte požadované finančné zadosťučinenie.

V roku 1999 bola predmetná vec pridelená na rozhodnutie JUDr. T. K., ktorá popri oddelení 8 C vybavovala veci napadnuté v oddelení Er.

Súd napriek pretrvávajúcemu nízkemu stavu sudcov na občianskoprávnom úseku popri nápade nových vecí v jednotlivých oddeleniach konal a na základe Dodatku č. 9 k Rozvrhu práce na rok 2000 predmetnú vec prideliť JUDr. B. B., ktorá vybavovala veci napadnuté v oddelení 12 C, a preto v predmetnej veci vykonala úkony do júna 2001. Vzniknuté objektívne prieťahy v predmetnom konaní boli zapríčinené nedostatočným personálnym obsadením súdu vzniknutým odchodu sudkýň do starobného dôchodku, na materskú dovolenku a na Krajský súd v Bratislave.

Po pridelení veci novej zákonnej sudkyňi JUDr. I. Š. na základe Rozvrhu práce na rok 2004 boli vykonané úkony smerujúce k vybaveniu veci bez prieťahov.

Ctený ÚS SR dovoľujem si Vás požiadať, aby boli vzaté uvedené skutočnosti na vedomie a nebolo sťažovateľom priznané zadosťučinenie a to z dôvodu, že k zavinenému prieťahu v konaní zo strany konajúcich sudkýň nedošlo a na konanie súdu v predmetnej veci mali vplyv samotní navrhovatelia, ktorí ako účastníci konania podali na súd

nekvalifikovaný návrh bez zaplatenia súdneho poplatku splatného s podaním návrhu a v konaní ostali aj napriek výzve súdu nečinní.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval 15. júla 2004 a uznesením č. k. II. ÚS 168/04-16 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu a právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Zároveň ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Právna zástupkyňa sťažovateľov a predseda okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že trvá na svojom vyjadrení k sťažnosti predloženom ústavnému súdu ešte pred jej predbežným prerokovaním a zároveň ho doplnil nasledovne:

«V nadväznosti na naše vyjadrenie zo dňa 28. 6. 2004 si dovoľujem poukázať na skutočnosť, že vydaný platobný rozkaz sp. zn. 8 C 138/99-24 zo dňa 7. 4. 2004 bol doručený sťažovateľom v 1. a 2. rade dňa 10. 5. 2004, ale zásielka od odporcu sa vrátila súdu s oznamom „adresát neznámy“. Dňa 21. 7. 2004 vyšší súdny úradník pripojil výpis z obchodného registra tunajšieho súdu vl. č. 364/B a uznesením sp. zn. 8 C 138/99-26 zo dňa 21. 7. 2004 právoplatným dňa 17. 8. 2004 platobný rozkaz sp. zn. 8 C 138/99-24 zo dňa 7. 4. 2004 v plnom rozsahu zrušil (§ 173 ods. 2 O. s. p.). Na základe úpravy zo dňa 8. 9. 2004 bola vec predložená zákonnej sudkyňi na ďalší procesný postup v súlade s Občianskym súdnym poriadkom.

Šetrením som zistil, že vec vedená pod sp. zn. 8 C 138/99 nebola pôvodne vedená pod sp. zn. 24 Cb 614/95. Vec vedená pod sp. zn. 24 Cb 614/95 bola právoplatne skončená uznesením sp. zn. 24 Cb 614/95-37 zo dňa 23. 7. 1999 právoplatným dňa 17. 11. 1999. Predmetný spis Vám v prílohe zasielam.»

Právna zástupkyňa sťažovateľov doručila ústavnému súdu 9. septembra 2004 svoje stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu z 28. júna 2004, v ktorom okrem iného uviedla:

«Po preverení odporcom tvrdených skutočností, je nutné konštatovať závažné rozdiely v skutkovom stave (!).

Jediným nekvalifikovaným úkonom navrhovateľov totiž v tomto konaní bolo len nezaplatenie súdneho poplatku priamo pri podaní návrhu. Avšak tento odstrániteľný nedostatok konania navrhovateľa hneď po doručení výzvy súdu na zaplatenie súdneho poplatku napravili 20. 2. 2001. Okrem iného súd môže pokračovať v konaní aj bez zaplatenia súdneho poplatku a zastavenia konania v prípade, kedy už začal konať vo veci samej (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov). V tomto prípade súd ešte pred zaslaním výzvy na zaplatenie súdneho poplatku vo veci konal, keď listom zo dňa 27. 1. 2000 vyzval navrhovateľov oznámiť súdu číslo dedičského konania po zomrelom JUDr. J. M.. Tu upozorňujem na ďalšiu nezrovnalosť vyjadrenia odporcu, kedy tvrdí, že uvedený list bol s dátumom 13. 12. 1999.

Ďalšie tzv. „neposkytnutie súčinnosti“ spočíva podľa tvrdenia odporcu v tom, že navrhovateľa na výzvu súdu zo dňa 21. 5. 2001 na špecifikáciu návrhu v časti týkajúcej sa úrokov a označenia obdobia pod hrozbou zastavenia konania neodpovedali. Uvedené sa nezakladá na pravde, pretože na predmetnú výzvu súdu, doručenú navrhovateľom 30. 5. 2001, títo okamžite odpovedali listom zo dňa 4. 6. 2001 a špecifikovali svoj nárok ako 17,6 %-ný úrok z omeškania od 6. 1. 1993 do zaplatenia. Uvedený list bol odovzdaný na poštovú prepravu toho istého dňa – 4. 6. 2001.

Podotýkam, že práve navrhovateľa vždy promptne a okamžite reagovali na každú písomnosť im doručenú zo strany súdu.».

Následne popísala právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom vyjadrení chronologický sled doterajšieho priebehu konania a uviedla:

«... Na základe toho vyjadrenie odporcu, že práve navrhovateľa zavinili prietáhy v konaní, považujem za absolútne neprimerané, účelové a v neposlednom rade aj nedôstojné postaveniu súdu. Zároveň upozorňujem, že celé vyjadrenie sa vzťahuje len na konanie o opätovnom návrhu - 8 C 138/99, pričom odporca sa nevyjadril k prvotnému konaniu vedenému na ObvS BA I. – 17 C 150/94.

V súvislosti so všetkými vyššie citovanými okolnosťami navrhovatelia žiadajú súd, aby im priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 163.000,- Sk. Predmetnú požadovanú výšku a teda rozsah primeraného finančného zadostučinenia odôvodňujú tým, že za cca 12 rokov nečinnosti porušovateľa pohľadávka ich právneho predchodcu narástla do neúnosných rozmerov a momentálne (t. j. v roku 2004) by predstavovala sumu cca 163.000,- Sk.

Navrhovatelia uvedenú sumu nežiadajú ako náhradu škody, nakoľko porušovateľ – OS Bratislava I. tento súdny spor musí raz ukončiť a teda v prípade úspechu zaviazat' odporcu k úhrade žalovanej sumy s príslušenstvom, či už sťažovateľom bude ich právo na primerané finančné zadostučinenie Ústavným súdom SR priznané alebo nie. Uvedenú sumu žiadajú navrhovatelia priznať ako finančné zadostučinenie za to, že v ich vysokom veku a pri ich zdravotnom stave musia svoje práva vymáhať až podaním na Ústavnom súde, pričom právo na hladký priebeh súdneho konania bez zbytočných prietahov majú zaručený Ústavou SR a práve toto právo porušovateľ svojou nečinnosťou absolútne znegoval.

Na koniec okrem dôvodov vyššie uvedených navrhovatelia žiadajú priznať primerané finančné zadostučinenie najmä z toho dôvodu, aby si porušovateľ uvedomil svoje protiústavné konanie, z toho sa poučil a do budúcnosti sa takéhoto postupu resp. „nepostupu“ vystríhal.»

Právna zástupkyňa sťažovateľov upravila vo svojom vyjadrení aj návrh na rozhodnutie ústavného súdu. Žiada, aby ústavný súd vo veci rozhodol nasledovne:

„Určuje sa, že právo navrhovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou odporcu (porušovateľa) Okresného súdu Bratislava I. v konaní o zaplatenie sumy 50.000,- Sk s príslušenstvom spis. zn. 17C 150/94 ako aj spis zn. 8 C 138/99 a to od podania návrhu 29. 3. 1993 bolo porušené.

Odporca (porušovateľ) – Okresný súd Bratislava I. je povinný pokračovať v konaní spis. zn. 8 C 138/99 a v uvedenej právnej veci ďalej konať a právoplatne rozhodnúť.

Odporca (porušovateľ) – Okresný súd Bratislava I. je povinný zaplatiť navrhovateľom primerané finančné zadostučinenie vo výške 163.000,- Sk a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odporca (porušovateľ) - Okresný súd Bratislava I. je povinný nahradiť navrhovateľom trovy právneho zastupovania vo výške 9.340,- Sk (v súlade s § 13 ods. 8 z. č. 163/2002 Z. z. za 2 úkony právnej pomoci: 2 x 4.534,- Sk + 2 x paušál po 136, - Sk) na účet právnej zástupkyne JUDr. L. P., č. ú.: ... a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

Zo súdneho spisu sp. zn. 8 C 138/99 ústavný súd zistil nasledovné:

1. Návrh na vydanie platobného rozkazu bol okresnému súdu doručený 29. novembra 1999.
2. Dňa 6. decembra 1999 požiadala konajúca sudkyňa o pripojenie spisu sp. zn. 24 Cb 614/95.
3. Podaním doručeným okresnému súdu 15. decembra 1999 sťažovatelia doplnili návrh o výpis z podnikového registra.
4. Prípisom z 27. januára 2000 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby do troch dní oznámili spisovú značku dedičského konania po svojom nebohom synovi (výzva bola sťažovateľom doručená 3. februára 2000).
5. Dňa 7. februára 2000 sťažovatelia doručili okresnému súdu požadované údaje.
6. Dňa 9. februára 2000 okresný súd požiadal Okresný súd Bratislava II o zapožičanie dedičského spisu.
7. Okresný súd Bratislava II v liste doručenom okresnému súdu 22. februára 2000 oznámil, že dedičský spis sa u neho nenachádza.
8. Okresný súd listom z 24. februára 2000 požiadal o zapožičanie dedičského spisu Okresný súd Bratislava V.
9. Okresný súd Bratislava V listom doručeným okresnému súdu 3. marca 2000 oznámil, že dedičský spis nemožno zapožičať z dôvodu, že sa nachádza u súdneho komisára.
10. Dňa 9. februára 2001 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku (súdny poplatok bol uhradený 20. februára 2001).

11. Dňa 21. mája 2001 okresný súd pod hrozbou zastavenia konania vyzval sťažovateľov, aby v lehote 10 dní špecifikovali svoj návrh v časti týkajúcej sa úrokov a obdobia, za ktoré ich uplatňujú. Sťažovatelia prevzali výzvu okresného súdu 30. mája 2001.
12. Dňa 21. mája 2001 okresný súd požiadal opätovne o zapožičanie dedičského spisu Okresný súd Bratislava V (z odpovede doručenej okresnému súdu 8. júna 2001 vyplýva, že dedičský spis sa nachádza na Okresnom súde Bratislava II).
13. V spise sa nachádza záznam o tom, že 22. januára 2004 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. I. Š. (spis prevzala 29. januára 2004).
14. Listom z 19. marca 2004 okresný súd požiadal o zapožičanie dedičského spisu Okresný súd Bratislava V.
15. Uznesením č. k. 8 C 138/99-18 zo 17. februára 2004 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby v lehote 10 dní odstránili vady návrhu na začatie konania (špecifikácia, či uplatňujú úrok z omeškania, v akej výške a za aké obdobie, a doloženie dokladu o nadobudnutí dedičstva k uplatnenej pohľadávke), pod hrozbou odmietnutia návrhu.
16. Sťažovatelia si prevzali uznesenie okresného súdu 30. marca 2004 a svoj návrh doplnili podaním doručeným okresnému súdu 6. apríla 2004.
17. Okresný súd vo veci rozhodol platobným rozkazom č. k. 8 C 138/99-24 zo 7. apríla 2004, ktorým návrhu sťažovateľov vyhovel (sťažovatelia si ho prevzali 2. augusta 2004).
18. Uznesením č. k. 8 C 138/99-26 z 21. júla 2004 okresný súd platobný rozkaz č. k. 8 C 138/99-24 zo 7. apríla 2004 v plnom rozsahu zrušil, keďže ho nebolo možné doručiť odporcovi.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...“, postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 138/99, ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo (konanie vedené pod sp. zn. 17C 150/94).

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd na základe svojich zistení konštatoval, že vec vedená na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 138/99 sa týka zaplatenia 50 000 Sk z dôvodu neuhradenia faktúry za poskytnuté právne služby a nemožno ju považovať za právne ani fakticky zložitú, pretože tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy prvostupňových súdov, pričom na základe dokumentácie obsiahnutej v spise sa nedá predpokladať, že by bolo vo veci potrebné vykonať časovo náročné dokazovanie.

2. Pri posudzovaní podľa druhého kritéria sa ústavný súd zameril na to, či obstojí tvrdenie vyjadrené v stanovisku predsedu okresného súdu, podľa ktorého „... na konanie súdu v predmetnej veci mali vplyv samotní navrhovatelia, ktorí ako účastníci konania podali na súd nekvalifikovaný návrh bez zaplatenia súdneho poplatku splatného s podaním návrhu a v konaní ostali aj napriek výzve súdu nečinní.“.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia skutočne predložili návrh na začatie konania bez zaplatenia súdneho poplatku. Tento nedostatok sťažovatelia odstránili 20. februára 2001, t. j. bezprostredne po doručení výzvy okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku. Tvrdenie o tom, že sťažovatelia aj v ďalšom období neposkytovali súdu potrebnú súčinnosť, keď nereagovali na výzvu okresného súdu z 18. mája 2001 týkajúcu sa špecifikácie návrhu v časti týkajúcej sa úrokov a označenia obdobia, v ktorom si nárok uplatňujú, na základe zistení ústavného súdu ale neobstojí. Právna zástupkyňa sťažovateľov totiž doručila ústavnému súdu kópiu odpovede na túto výzvu zo 4. júna 2001, ako aj kópiu podacieho lístka s odtlačkom poštovej pečiatky datovanej toho istého dňa.

Na tomto základe nemohol ústavný súd dospieť k záveru, na základe ktorého by bolo možno pripísať sťažovateľom podstatný podiel na doterajšej dĺžke namietaného konania.

3. V rámci tretieho kritéria posudzoval ústavný súd postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania vedeného pod sp. zn. 8 C 138/99.

Na základe svojich zistení zo súdneho spisu a ďalšej dokumentácie predloženej sťažovateľmi ústavný súd konštatoval, že v období od doručenia návrhu, t. j. od 29. novembra 1999 na začatie konania, až do 3. marca 2000, konal okresný súd vo veci plynulo, keď vykonal viacero nevyhnutných procesných úkonov súvisiacich so zabezpečením potrebnej dokumentácie. Zo súdneho spisu vyplýva, že od 24. februára 2000 do 9. februára 2001, t. j. cca jeden rok, nevykonal okresný súd vo veci žiaden úkon. Túto nečinnosť okresného súdu nemožno ospravedlniť ani pri zohľadnení skutočnosti, že na základe zmien v rozvrhu práce na rok 2000 bola vec s účinnosťou od 1. februára 2000 pridelená na rozhodnutie inej sudkyňi, a preto ústavný súd hodnotil toto obdobie ako

obdobie, v ktorom došlo zo strany okresného súdu k zbytočným priet'ahom v konaní a k porušeniu označeného základného práva s'ťažovateľov.

Zo súdneho spisu ústavný súd ďalej zistil, že ďalším obdobím nečinnosti okresného súdu, ktoré nemožno ospravedlniť žiadnym zákonným ani iným do úvahy prichádzajúcim relevantným dôvodom, je obdobie od 21. mája 2001 do 17. februára 2004, t. j. cca dva a trištvrte roka, v ktorom okresný súd vo veci nevykonal žiaden úkon. Na tomto základe už nepovažoval ústavný súd za nevyhnutné ďalej zisťovať, prečo sa odpoveď s'ťažovateľov na výzvu okresného súdu z 21. mája 2001 týkajúcu sa špecifikácie návrhu nenachádza v súdnom spise, a konštatoval, že aj toto obdobie je obdobím, v ktorom došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a teda k porušeniu základného práva s'ťažovateľov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Činnosť okresného súdu v ďalšom období, t. j. po 17. februári 2004, hodnotil ústavný súd ako plynulú a smerujúcu k právoplatnému skončeniu veci, a preto dospel k záveru, že v tomto období nedošlo k zbytočným priet'ahom v konaní.

V súvislosti s požiadavkou právnej zástupkyne s'ťažovateľov, aby ústavný súd vo svojom rozhodnutí konštatoval porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj v období od 29. marca 1993, keď prebiehalo o vecne tom istom návrhu konanie vedené pod sp. zn. 17 C 150/94, ústavný súd nemohol akceptovať, pretože s'ťažovatelia podali nový návrh, a preto ústavný súd posudzoval konanie, ktoré začalo, na základe tohto návrhu.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby

vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne ukončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 138/99 v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov.

Pretože ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 8 C 138/99 konal bez zbytočných prieťahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľov priznať im primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia žiadali, aby im bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 163 000 Sk z dôvodov vyjadrených vo vyššie citovanom stanovisku ich právnej zástupkyne z 9. septembra 2004.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dobu doterajšieho priebehu konania okresného súdu vo veci sp. zn. 8 C 138/99 a dĺžku obdobia, ktoré ústavný súd hodnotil ako obdobie, v ktorom došlo postupom okresného súdu k zbytočným prieťahom, berúc do úvahy predmet sporu a skutočnosť, že správanie sťažovateľov ako účastníkov konania nemalo zásadný vplyv na doterajšiu neprimeranú dĺžku konania, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti, ústavný

súd považoval priznanie sumy 30 000 Sk sťažovateľom (každému po 15 000 Sk) za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. L. P. v konaní pred ústavným súdom, ktoré právna zástupkyňa vyčíslila sumou 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci, ktoré jej ústavný súd priznal v ňou požadovanej sume.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2004